

COMUNICAT DEL CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL DE BARCELONA EN RELACIÓ A LES CONSEQÜÈNCIES EDUCATIVES PROVOCADES PER LA PANDÈMIA DE COVID-19

ANTECEDENTS

A conseqüència de la declaració de l'estat d'alarma decretada pel govern espanyol (RD463/2020, de 14 de març de 2020), que ha estat causada per la pandèmia del "coronavirus" COVID-19, s'han suspès totes les activitats educatives de la ciutat.

Davant aquesta situació, el Consell Educatiu de Barcelona (dit també Consell Escolar Municipal), màxim òrgan de participació de la comunitat educativa de la ciutat, s'ha mostrat preocupat sobre l'afectació d'aquesta situació en el conjunt de la comunitat educativa.

És per aquest motiu, que va convenir reunir-se, en sessió extraordinària i de forma telemàtica, en el marc de la Comissió Permanent, el passat 8 d'abril de 2020.

SITUACIÓ

El tancament de tot el sistema educatiu deixa moltes preguntes obertes que ara mateix semblen difícils de respondre des de les institucions educatives atès que estan condicionades per l'evolució de la pandèmia.

Tanmateix des del Consell Educatiu de Barcelona (CEMB) es constata que s'estan duent a terme moltes iniciatives per part de l'administració i la ciutadania que mostren la gran capacitat de reacció i creativitat de la nostra ciutat. Amb el pas de les setmanes de confinament la comunitat educativa s'ha anat fent dipositària de totes aquestes iniciatives que comparteixen l'objectiu comú de treure'n aprenentatges positius d'aquesta complexa situació.

Amb l'objectiu del conjunt de la comunitat educativa de no permetre que aquesta crisi de salut, econòmica i social esdevingui també una crisi educativa, la comissió permanent del CEMB exposa les reflexions, reptes i propostes fruit de compartir neguits i realitats entre tots els sectors implicats. Aquest document té la voluntat d'orientar les properes actuacions de les administracions competents i dels entorns educatius de la ciutat de Barcelona.

- El confinament total dels infants i joves des del passat 13 de març de 2020, comporta pot tenir greus conseqüències psicològiques i físiques a curt i llarg termini, especialment entre els infants i joves que viuen en situació de precarietat i infrahabitatge. Les mesures preses per gestionar la crisi sanitària no consideren les necessitats específiques de moviment i contacte amb el medi exterior dels infants i adolescents.

- Han començat les classes de manera virtual aquest tercer trimestre. Tot indica que es produirà un desconfinament gradual i que potser és possible algun tipus de tancament del 3r trimestre i que no es contempla que s'allargui el curs escolar.
- Les escoles bressol han prioritzat connectar amb les famílies per mantenir el vincle, enfortir la xarxa entre elles i establir algun tipus de contacte visual amb els infants.
- Es posa de manifest el rol compensatori de les escoles en totes les seves etapes educatives alhora de corregir desigualtats. Dit d'una altra manera, l'escola es mostra com un instrument d'igualació de les oportunitats educatives més importants, fet que es posa en risc en l'actual situació de confinament, on juga amb molt més pes, la realitat de l'entorn de cada infant o jove.
- S'han pogut garantir les beques menjador durant el període de confinament d'aquelles famílies que en disposaven durant el curs ordinari (30.000 alumnes beneficiaris). Durant els primers dies del confinament aquesta va ser una prioritat de les administracions educatives i es van esmerçar molts esforços en localitzar a les famílies i distribuir targetes de beques menjador de manera segura i eficaç. Es posa en valor que gràcies a la feina que des del 2019 es realitza per desenvolupar el Pla contra la segregació escolar, on treballen conjuntament el Consorci d'Educació i l'Institut Municipal de Serveis Socials, el contacte amb l'alumnat en situació de vulnerabilitat ha estat més senzill i ràpid.
- En aquests moments s'ha posat el focus en la distribució de material tecnològic en aquelles famílies que no en disposin per tal d'assegurar la capacitat per connectar-se i seguir el tercer trimestre de manera digital. A Barcelona se'n distribuiran 3.000 des del Consorci d'Educació per alumnat de 6è de primària, 1r d'ESO i 2n de Batxillerat, a retornar al final de la seva escolarització. Des del Departament d'Educació a través del Consorci d'Educació es faran arribar 2.267 dispositius dels mateixos centres als quals es dotarà de connectivitat, prioritzant l'alumnat dels nivells que finalitzin etapes educatives i a retornar al finalitzar aquest 3r trimestre.
- En alguns territoris de la ciutat, per exemple Ciutat Vella, s'ha posat de manifest la necessitat de material escolar bàsic per poder escriure, llegir, dibuixar, etc. S'estan fent crides des d'entitats i grups de famílies per aconseguir i distribuir el material a les cases que ho requereixin.
- L'avaluació dels continguts del 3r trimestre serà continuada i adaptada a cada realitat i circumstància. Es posa en valor l'autonomia de centre per les adaptacions curriculars, que han d'estar en consonància amb la realitat de context.

- L'avaluació dels canvis d'etapa, sobretot 4t d'ESO (graduació d'ensenyament secundari) i 2n Batxillerat (proves de selectivitat), són les que més preocupen per la necessitat de poder-les fer.

REPTES

- ✓ Posar en comú, des dels diferents sectors de la comunitat educativa, la situació que s'està vivint.
- ✓ Encarar la realitat educativa de la ciutat durant el confinament i després del confinament. Es plantegen molts interrogants i incerteses i s'haurà d'actuar en aquest context. Entomar el vessant psico-social, emocional i afectiva resultant de les vivències dels infants i joves en aquest període i en moment del retrobament i represa de l'activitat docent normalitzada en el moment que arribi.
- ✓ Garantir el seguiment familiar des de les escoles bressol, els centres de primària i secundària, per a detectar situacions de vulnerabilitat i necessitats concretes, com les d'alimentació en els infants de 0 a 3 anys.
- ✓ Entomar la bretxa digital d'accés i ús generada per la implantació de les classes digitals sumada a la disparitat d'estímul educatiu a les llars.
- ✓ Lluitar contra la desafecció escolar i l'abandonament en segons quines etapes educatives, sobretot si el confinament dels infants i joves empalma amb l'estiu, ampliant encara més l'estudiat i preocupant "summergap". La suspensió de l'activitat escolar en el cas de l'alumnat amb més dificultats d'escolarització i amb menys predisposició a la vinculació amb la institució escolar suposa una desconexió que, quan s'allarga en el temps, incrementa el risc no només de pèrdua d'hàbits d'estudi, sinó, especialment en el cas dels adolescents, d'abandonament educatiu prematur.
- ✓ Abordar les transicions entre etapes, sobretot cap a la post-obligatòria, on l'orientació i l'acompanyament es fan imprescindibles. Preocupa l'augment de l'abandó educatiu prematur.
- ✓ Acompanyar a les famílies des dels equips docents de les escoles bressol en el procés de selecció de centres de P3 i en la preinscripció i matriculació del curs 20/21.
- ✓ Com plantejar les avaluacions sobretot en els canvis d'etapa.

- ✓ Prendre's aquest temps de confinament no com una pèrdua de temps i que per tant s'han de recuperar continguts i matèria. Donem valor a totes les experiències que haurà viscut l'alumnat i escoltem els seus aprenentatges, els seus interessos, les seves descobertes i col·lectivitzar-les.
- ✓ Posar en evidència que les mesures preses durant el confinament en cap cas han tingut presents les necessitats i drets dels infants i joves. Cal replantejar les condicions del confinament amb visió *adultocèntrica* pensant en els infants i joves.
- ✓ S'ha de vetllar per a què la crisi de salut, social i econòmica no esdevingui també una crisi educativa.

PRIORITATS

- 👉 Cal fer **autocrítica de tot allò que no s'ha pogut fer correctament**. S'ha anat actuant, tal com s'ha dit, en un escenari de total incertesa, per tant ha estat impossible no cometre errors que han d'entomar-se constructivament.
- 👉 Cal **garantir la representació de totes les etapes educatives**, incloent infants de 0 a 3 anys, en les mesures i iniciatives preses per les administracions i ciutadania per gestionar aquesta crisi sanitària.
- 👉 Cal donar **orientacions de calendari i avaluació ben clares** per part de les administracions competents. Els diferents sectors coincideixen en la impossibilitat d'avaluar competències.
- 👉 Cal **distensionar al professorat, alumnat i famílies** respecte als continguts curriculars. És impossible complir els currículums establerts però s'han obert infinitat de finestres d'aprenentatges. Cal aprofitar i aprofundir aquests aprenentatges vinculats amb els descobriments, experiències i interessos dels infants i joves en el període de confinament.
- 👉 Cal posar l'accent en **garantir el benestar emocional** dels infants i joves durant i després del període viscut. Es fa necessari planificar la gestió de l'acompanyament emocional en el retorn a les aules.
- 👉 S'han d'elaborar **eines** per a què el **professorat gestioni** les diferents realitats viscudes pels infants i joves: **pèrdues** materials, pèrdua **d'éssers estimats** sense haver pogut acomiadar-se, allunyament dels estímuls educatius o culturals, manca de relació entre iguals, **limitacions de mobilitat** i de **contacte amb la natura**, entre d'altres.

- 👉 Elaborar **programes** amb el focus als **aspectes psicosocials i emocionals**. Cal reconduir les vivències per aconseguir que el resultat hagi estat: créixer, enfortit i fer persones. Cal formar al professorat en aquests aspectes. Necessitat específica de **suport psico-social** per a molts joves **d'estudis post-obligatoris**, ja que un cop s'incorporin als centres de FP, no es disposa de suports tècnics d'aquest tipus.
- 👉 Fer seguiment del sector de lleure i menjador per ajudar aquelles entitats i persones que hagin quedat en situació de precarietat laboral.
- 👉 El sector de les famílies s'ofereix com a voluntari per aquelles actuacions planificades en les quals puguin aportar valor, recurs humà i coneixement del seu territori respectiu.
- 👉 Des del conjunt de les entitats i de les administracions públiques, s'ha d'entendre **l'estiu com una oportunitat per a compensar** el període de confinament i l'augment de les desigualtats. Elaborar materials lúdics per reforçar el pensament matemàtic, **l'oralitat, la lectura i l'activitat física**, en les activitats i casals d'estiu tot assegurant **l'aire lliure** i el contacte entre iguals.
- 👉 Cal **ampliar l'oferta d'estiu**, sobretot la del **mes d'agost**, per assegurar espais d'atenció des dels infants de 0a 3 anys fins als adolescents de les famílies afectades per la crisi.
- 👉 Posar en relleu la **implicació dels centres de formació professional** que han col·laborat en la lluita contra la pandèmia i especialment destaca la tasca feta des de les famílies professionals sociosanitàries, serveis socioculturals i la comunitat.
- 👉 Posar en valor amb una **campanya d'agraïment** el col·lectiu de professionals **docents i famílies** que estan donant-ho tot per fer d'aquest moment històric una oportunitat educativa.
- 👉 **Cal iniciar** al més aviat possible **la fase 2 del confinament dels infants i joves**. Idear ja, fórmules per a que **puguin sortir** complint amb responsabilitat les normes de salut i seguretat pertinents.

Barcelona, 8 d'abril 2020